

Do konce prázdnin je před Generálním štábem AČR k vidění výstava o ženistech

14.6.2023 - | Ministerstvo obrany ČR

Do konce srpna se na výstavě „Ženijní vojsko“ před Generálním štábem Armády ČR dozvíte, že jejich umění využívaly armády již od starověku. Dobývání hradů doprovázely intenzivní ženijní práce - obléhatelé budovali opevněné polní tábory, postavení pro artilerii (mechanickou, později palnou) a používali přibližovací zákopy a podkopy. Doloženy jsou také přípravy tažení císaře Karla IV. do Braniborska roku 1378, kdy pro své vojsko nechal vyrobit provizorní pontonové mosty.

Vrchní ředitel sekce vyzbrojování a akvizic MO Lubor Koudelka zdůraznil, že ženisté zdaleka nejsou klíčoví jen pro obranu naší země. „Jsou neocenitelní pomocníci v případě živelných pohrom. V poslední době to nejsou jen povodně, ale také tornáda a silné bouře. Se svou speciální technikou jsou pak často jediní, kdo může účinně pomoci se záchranou osob či likvidací vzniklých škod,“ řekl při slavnostním zahájení výstavy. Neopomněl zdůraznit, že při plánované modernizaci armády je pamatováno i na ženijní vojsko.

Zástupce náčelníka Generálního štábu a inspektor Armády ČR generálmajor Miloslav Lafek připomněl, že datum vernisáže výstavy o ženijním vojsku nebylo zvoleno náhodně. „Dnes slavíme svátek, který je připomínkou hrdinství jejich předchůdců. Příslušníci 1. ženijní roty 1. československé divize ve Francii zahájili 13. června 1940 budování překážek ve městě Brion-Sur-Ource Měli zpomalit postup Němců, kteří prorazili francouzskou obranu na řece Marně. Dvacet šest z nich se v rámci zadního odřadu začalo stahovat z obranných pozic až o tři dny později. Nakonec to byl také jejich odvážný výpad, který otevřel 17. června ustupující francouzské koloně cestu k bezpečnému stažení.“

Generálmajor Lafek připomněl, že ačkoliv ženijní jednotky nejsou určeny k přímému vedení boje, pohybují se často v přední linii. „Při obranných i útočných operacích plní úkoly spojené s mobilitou vlastních jednotek a omezení pohyblivosti protivníka nebo zabezpečují bojeschopnost vlastních sil. Široká veřejnost však spojuje ženisty zejména se stavbou mostů a pyrotechnickou činností. V tomto směru je výstava určitou konfrontací tohoto laicky zjednodušeného vnímání s realitou činností, které ženijní vojsko zajišťuje,“ uvedl zástupce náčelníka Generálního štábu AČR.

Zdůraznil, že ačkoliv je dnes činnost ženistů maximálně mechanizovaná, je to pořád také dřina. „Svoji profesionalitu dokazují ženisté opakovaně doma v rámci integrovaného záchranného systému i v zahraničních operacích. V posledních dvou letech jsou operačně nasazeni jako součást alianční předsunuté přítomnosti v Lotyšsku a odvádějí tam velmi dobrou práci,“ shrnul současnou praxi i zahraniční nasazení ženistů Miloslav Lafek.

Ženisté po vzniku Československa

První československé ženijní jednotky vznikly za první světové války v rámci československých legií v Rusku. Po vzniku Československého sboru 9. října 1917 byly v 1. a 2. čs. divizi vytvořeny 1. a 2. samostatná technická rota. Později vznikla i rota třetí, po reorganizaci Čs. sboru na Československé vojsko na Rusi 1. února 1919 podřízená 3. čs. divizi. Každá rota ve střeleckém pluku měla navíc družstvo zákopníků a telefonistů.

„Na základě unifikace z října 1920 vzniklo pět ženijních pluků, rozmístěných po celém území státu (v Terezíně, Kroměříži, Komárně, Bratislavě a Praze). Kromě nich existovaly ještě dva samostatné prapory, strojní v Praze a mostní v Bratislavě, které byly později do pluků začleněny. V dubnu 1926 se součástí ženijního vojska stal železniční pluk v Pardubicích. Ten byl primárně určen k výstavbě drah všeho druhu, ale i k jejich ničení. Likvidovali také objekty před jejich obsazením nepřítelem,“ uvádí se na jednom z panelů výstavy.

Největší ženijní operací na našem území i ve střední Evropě byla výstavba našeho pevnostního systému ve 30. letech minulého století

Dnes tvoří samostatný ženijní pluk tři prapory. Dva sídlí v Bechyni, jeden v Olomouci. Ženisté se díky své těžké technice a především komplexnímu výcviku stali vyhledávanými pomocníky v nejtěžších situacích. Velení Armády České republiky je posílá tam, kde se děje něco neočekávatelného a je potřeba armádní pomoci. Pomáhali při povodních, byli nasazeni po úderu tornáda na jižní Moravě a jejich schopnosti a dovednosti byly využity i při zvládání covidové pandemie.

Nedílná součást NATO

Ženisté se účastní řady mezinárodních cvičení v rámci NATO, aby jejich nasazení v praxi bylo při spolupráci s ostatními armádami co nejlepší. Jsou součástí ECMAN (European Centre for Manual Neutralization Capabilities – centrum pro manuální neutralizaci působící pod záštitou programu European Defence Agency (EDA). Vstupní požadavky pro výcvik armádních pyrotechniků v tomto centru jsou minimálně dvou až tříletá praxe pyrotechnika a účast na zahraniční operaci na funkci pyrotechnik EOD/IEDD – takže lze konstatovat, že se v tomto centru soustředí ti nejlepší z nejlepších.

Nasazení v Lotyšsku

Jejich nejaktuálnější nasazení je v 1. úkolovém uskupení v Lotyšsku. Jeho jádro tvoří 60 příslušníků posílené zatarasovací čety 15. ženijního pluku (153. ženijního praporu). Hlavní zbraní jednotky jsou minové vrhače MV-3, kterými je jednotka schopna zřizovat výbušné zátaras. Jednotka působí v sestavě španělské ženijní roty.

<https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/do-konce-prazdnin-je-pred-generalnim-stabem-acr-k-videni-vystava-o-zenistech-244687>